

Notitie d.d. 18-06-2023

Uitzondering gastouders voor het Warenwetbesluit attractie - en speeltoestellen (WAS) alsmede het Warenwetbesluit Kinderbedden en -boxen 2018 en de Warenwetregeling nadere eisen Kinderbedden en -boxen kinderopvang.

De aanleiding van deze notitie is de uitspraak van de Rechtbank Rotterdam d.d. 12 mei jl. in de zaaknummers ROT 21/5124 en ROT 21/6351 (ECLI:NL:RBROT:2023:4035).

Uit deze uitspraak blijkt dat de speeltoestellen in de tuin van een gastouder onder het WAS vallen op grond van de volgende argumenten:

- Gastouderopvang is niet uitgesloten van het toepassingsbereik van het WAS;
- Publieke/private speelomgeving conform de Vaststelling Reikwijdtenotitie bij Warenwetbesluit attractie- en speeltuintoestellen waarbij wordt opgemerkt: *“Het besluit is uitsluitend van toepassing op speeltoestellen die beschikbaar zijn gesteld voor publiek gebruik. De term publiek gebruik dient breed te worden geïnterpreteerd. Speeltoestellen in de kinderdagverblijven en in niet vrij toegankelijke instellingen/terreinen en/of wanneer dit door ledenverband beperkt is, vallen wel degelijk onder het besluit. Het maakt daarbij niet uit of de speeltoestellen zich binnen of buiten bevinden. Er is slechts sprake van particulier gebruik, indien het speeltoestel uitsluitend in de sfeer van de particuliere huishouding wordt gebruikt, waar toezicht van overheidswege inbreuk op de privésfeer zou betekenen. Hierbij kan gedacht worden aan een speeltoestel dat zich bevindt in de tuin behorende bij een particuliere woning. Een publiek terrein of plaats waar zich één of meerdere toestellen bevinden die direct als speeltoestellen (of attractietoestellen) aan te merken zijn zoals eerder beschreven kan gedefinieerd worden als een publiek speel (-attractie)terrein. “*
- De gastouder vangt bedrijfsmatig kinderen op

Gezien de inhoud van het WAS alsmede de Reikwijdtenotitie kunnen wij ons vinden in de argumentatie van de meervoudige kamer van de Rechtbank Rotterdam.

Hoe wordt de veiligheid van de speeltoestellen in de gastouderopvang, tot voor de uitspraak, gemonitord en gewaarborgd?

Vanuit de Wet Kinderopvang (Wko) is het toezicht op een veilige en verantwoorde gastouderopvang belegd bij de GGD.

In artikel 1.51 Wko is geregeld dat:

“De houder van een gastouderbureau voert een beleid dat ertoe leidt dat de veiligheid en de gezondheid van de door de gastouder op te vangen kinderen zoveel mogelijk is gewaarborgd. De houder van het gastouderbureau legt, voor zover hierin niet wordt voorzien bij of krachtens andere wet- en regelgeving, in een risico-inventarisatie schriftelijk vast welke risico's de opvang van kinderen met zich brengt.”

Gastouders die met meerdere gastouderbureaus samenwerken hebben dan ook meerdere risico-inventarisaties waarbij er dus ook meer houders zijn die de speeltoestellen nalopen op het gebied van veiligheid. De risico-inventarisaties zijn afgestemd op de locatie van de opvang.

De GGD toetst de inhoud van de risico-inventarisaties om vast te stellen of er sprake is van veilige en verantwoorde opvang van kinderen bij de gastouder. Als speeltoestellen kapot blijken of niet veilig gebruikt worden, kan dat een overtreding zijn op artikel 11 Regeling kwaliteit gastouderbureaus, gastouders en voorzieningen voor gastouderopvang. Ook toetst de GGD of de gastouder adequate maatregelen heeft genomen om een kapot of niet veilig speeltoestel niet meer te gebruiken.

Het aantal kinderen, welke door een gastouder, maximaal opgevangen mogen worden is beperkt tot 6. Het gaat dan om kinderen van 0 tot 13 jaar. Daarnaast geldt dat er maximaal maar 5 kinderen tot 4 jaar tegelijk mogen worden opgevangen waarvan maximaal 4 kinderen tot 2 jaar en maximaal 2 baby's tot 1 jaar. Eigen kinderen van de gastouder worden tot 10 jaar meegeteld.

Daarnaast is er vastgelegd dat een gastouder de kinderen nooit allen mag laten waarbij het spelen dus altijd onder direct toezicht van de gastouder plaatsvindt.

Gastouders zijn tevens verplicht een ongevallenregistratie bij te houden en dit ook te melden bij het gastouderbureau. Gastouders dienen daarnaast ook over een EHBO-diploma voor kinderen te beschikken.

Als gevolg van de rechterlijke uitspraak inzake het WAS zal deze werkwijze niet veranderen behalve dat men nu met meer wetgeving te maken krijgt en een andere extra toezichthouder. Een toezichthouder die gaat over de gebruikte speeltoestellen in de opvang. Hieruit volgen extra kosten (aanschaf- en keuringskosten inclusief plaatsing en ondergrond) alsmede extra administratieve lasten (bijhouden logboek).

Impact van de uitspraak op de sector gastouderopvang

De gevolgen van de uitspraak van de rechtbank zijn groot.

Iedere gastouderlocatie in Nederland is nu een publiek terrein zolang de opvang plaatsvindt en dient zich te houden aan de inhoud van de Reikwijdtenotitie.

Dit geldt zowel voor gastouderopvang vanuit de eigen woning van de gastouder maar ook gastouderopvang aan huis in de woning van de ouders. Bij deze laatste vorm van opvang willen wij aangeven dat het hier niet altijd alleen om opvang van de eigen kinderen van de betreffende ouders zelf gaat maar dit hier ook meerdere kinderen van meerdere ouders opgevangen kunnen worden.

Er ontstaan in de praktijk hele vreemde en onwenselijke situaties:

- De eigen kinderen van de gastouder mogen tijdens de opvang wel gebruik maken van de betreffende speeltoestellen maar de gastkinderen niet. Gaan we nu de eigen kinderen teleurstellen of de gastkinderen of bergen we het op en gaan we alle kinderen teleurstellen? Ga er maar aan staan om kinderen uit te leggen dat het voor het ene kind wel veilig is om gebruik van het speeltoestel te maken terwijl je tegen een ander kind (of de ouders van het kind) moet melden dat het toestel voor hun kinderen niet veilig is, conform het WAS.
- Bij gastouderopvang vanuit de woning van de ouders mogen de kinderen gebruik maken van de speeltoestellen (eigendom van de ouders en niet de gastouder) zolang de gastouder niet aanwezig is. Vanaf het moment dat de gastouder binnenkomt tot de tijd dat zij weer naar huis gaat betreft het een gastouderlocatie en dan mag er geen gebruik gemaakt worden van deze toestellen, want deze voldoen niet aan de inhoud van de Reikwijdtenotitie. Probeer hier ouders maar eens uit te leggen dat het betreffende toestel voor 8 uur 's-morgens veilig genoeg is voor hun kinderen maar vanaf het moment dat de gastouder arriveert het speeltoestel opeens niet meer veilig genoeg is en gekeurd dient te zijn, conform het WAS.
- Er kan discussie ontstaan tussen ouders en de gastouder over het wel/niet spelen met de speeltoestellen tijdens de opvang. Als ouders aangeven dat zij toestemming geven en de gastouder onder druk zetten om hierin mee te gaan, blijft de gastouder verantwoordelijk mocht er iets gebeuren. In de situatie dat de opvang bij ouders thuis plaatsvindt is het betreffende toestel ook nog eens geen eigendom van de gastouder maar van de ouders. De gastouder is tijdens de opvanguren wel verantwoordelijk en aansprakelijk voor het gebruik van het speeltoestel want deze behoort tot de gastouderlocatie en dient te voldoen aan de gestelde eisen van het WAS.

Daar bovenop komt het feit dat gastouders opeens dienen te beschikken over goedgekeurde speeltoestellen welke dan ook nog gekeurd dienen te worden. De aanschafprijs van deze toestellen ligt een stuk hoger dan de prijs voor een consumententoestel en de keuringskosten komen daar ook nog bij. Betreft het een woonadres van ouders dan dienen deze dus ook opeens veel duurdere speeltoestellen voor hun kinderen aan te schaffen en deze te laten keuren.

Gastouders hebben het financieel al zwaar maar worden hierdoor op nog meer kosten gejaagd en dat is voor veel gastouders de spreekwoordelijke druppel die de emmer doet overlopen. Ze stoppen er mee of gaan er mee stoppen. De paniek is groot en dat is begrijpelijk. Er is veel onbegrip over het feit dat deze situatie kan ontstaan. In alle jaren hebben zij hier nooit iets over gehoord en er is nooit voorlichting gegeven of informatie verstrekt. Niet door de overheid maar ook niet door de GGD en andere instanties.

Ouders gaan deze extra hoge kosten ook niet betalen en zullen, naar verwachting, stoppen met het gebruik maken van de gastouderopvang terwijl er al een groot tekort aan opvangplekken is. Het gevaar schuilt in de verschuiving naar het grijze en zwarte circuit waar geen regels gelden en er in zijn geheel geen toezicht is op de veiligheid van de kinderen.

Momenteel is het vrij onduidelijk wat nu een speeltoestel is en wat speelgoed is. Activity Toys vallen altijd onder het WAS bij gebruik anders dan 100% particulier. Ook de toevoeging, op in en aan ten opzichte van met, is in de praktijk niet goed uit te leggen. Een watertafel stelt niet veel voor, zie afbeelding.

Maar de kinderen staan aan de watertafel en spelen met de inhoud. Dus conclusie het betreft een speeltoestel, in casu Activity Toy, dus niet meer mee spelen want dient gekeurd te worden. In overleg met de NVWA hebben wij nu afgesproken dat de watertafels zijn toegestaan en gezien worden als speelgoed maar er zijn zoveel verschillende soorten watertafels dat wij hier nooit 100% zekerheid over kunnen geven.

Daarnaast hebben wij contact gehad met diverse keuringsinstanties en deze geven aan dat ieder speeltoestel voor consumentengebruik per direct afgekeurd zal worden want deze voldoen niet aan de keuringseisen conform het WAS.

We hebben gastouderbureaus die nu de opleiding tot keurmeester willen gaan volgen, zodat zij dan de keuringen kunnen verrichten. Dat vinden wij, ook gezien de neutraliteit maar ook gezien de huidige rolverdeling tussen gastouderbureaus, gastouders en GGD, niet verstandig.

Gastouder gaan hun bestaande speeltoestellen/ Activity Toys van de hand doen en zullen hiervoor geen nieuwe (veel) duurdere spullen gaan afschaffen.

Dit komt de motorische en cognitieve ontwikkeling van de kinderen niet ten goede. De impact voor de kinderen in de opvang is groot.

Wij willen hierbij ook verwijzen naar het Beweegadvies van kinderen 0-4 jaar van het Kenniscentrum Sport en Beweging (<https://www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/producten/beweegrichtlijnen/beweegadvies-0-4-jarigen/>).

Ook het risicovol spel zal in de gastouderopvang voor een groot deel verdwijnen.

Hiervoor verwijzen wij naar de website van Veiligheid.NL

https://www.veiligheid.nl/search?query=risicovol%20spel&sort=relevance&filters%5B0%5D%5Bidentificatie%5D=field_domain_access&filters%5B0%5D%5Bvalue%5D=veiligheid_nl&filters%5B1%5D%5Bidentificatie%5D=field_show_in_dossier&filters%5B1%5D%5Bvalue%5D=true&size=12

Gastouders kunnen massaal naar de speeltuintjes van de gemeentes gaan.

Zijn deze veilig? Nou ja de toestellen zijn gekeurd en van een betere kwaliteit dan thuis maar schoon is het niet. Deze toestellen worden niet gereinigd, er ligt vaak afval, glas en noem maar op. De gastouder dient dan wel met de kinderen over straat en ouders dienen hier toestemming voor te geven. Het geeft een hoop rompslomp.

Er zijn ook gastouders die nu aangeven te gaan stoppen met het beroep van gastouder omdat hun eigen kinderen niets meer mogen/kunnen in de eigen tuin. Hun huis/tuin wordt eigenlijk gewoon omgetoverd in een kinderdagverblijf in plaats van een woning waarin geleefd wordt.

Daarnaast zitten gastouders in de buitengebieden met hun handen in het haar, daar is namelijk geen speeltuin om de hoek.

Tot slot is het nu algemeen bekend dat de gastouder onder het WAS valt.

In verband met de meldplicht bij zware ongevallen vanaf 1 juli as. is er een grote kans dat er sprake gaat zijn van valse meldingen.

In de gastouderopvang komt het verschijnsel van valse meldingen op regelmatige basis voor. Denk hierbij aan bureaus die van de gastouderopvang af willen, de gastouder die gaat scheiden maar dit verloopt niet soepel of de gastouder heeft een conflict met een ouder. De NVWA kan niet op voorhand beoordelen of een melding vals is en zal hier actie op dienen te ondernemen met alle gevolgen van dien. Het kan zomaar gebeuren en er kan niets tegen gedaan worden. De gastouder kan hier niet tegen beschermd worden.

Hoe nu verder:

NYSA ziet graag dat er een expliciete uitsluiting opgenomen wordt in de Reikwijdtenotitie waarbij de gastouderopvang c.q. gastouderlocatie uitgesloten wordt van het toepassingsbereik van het WAS.

Naast bovengenoemde argumenten:

- Opvang beperkt aantal kinderen (max. 5 of 6 waarbij eigen kinderen meetellen);
- Geen intensief gebruik van speeltoestellen door de kinderen;
- Het kostenaspect;
- Opvanglocatie betreft een woonhuis waarin gewoond wordt, zowel door de gastouder en haar gezin maar ook bij ouders thuis;
- Het onderscheid wat gemaakt wordt op basis van wel en/of niet privégebruik tijdens de openingsuren /werkuren van de gastouders en in de vrije tijd op dezelfde plek is niet uit te leggen en ook niet te handhaven.
- Gastouders die gaan stoppen want het is niet meer rendabel terwijl er al een groot tekort aan gastouders en kindplekken zijn;
- Ouders die geen gebruik meer gaan maken van de gastouderopvang en, omdat er elders ook geen plek is, het grijze of zwarte circuit in worden geduwd met alle risico's die hierbij komen kijken.
- Grote onduidelijkheid over wat wel en wat niet onder het WAS valt;
- Kinderen die benadeeld gaan worden in hun motorische en cognitieve ontwikkeling door minder beweging en minder risicovol spel;
- Het risico van valse meldingen,

zijn er ook nog een aantal andere redenen waar we naar dienen te kijken.

Het proportionaliteitsbeginsel is er daar één van.

In het bestuursrecht wil dat zeggen dat de mate van inbreuk op het individueel belang, vanuit een bepaalde maatregel, proportioneel moet zijn ten opzichte van het beoogde legitieme doel van die maatregel. In het bijzonder dient de inbreuk nooit groter te zijn dan noodzakelijk is voor het beoogde doel.

Wat is het beoogde doel van het WAS?

In de Reikwijdtenotitie staat hierover vermeld (Achtergrond) dat *“het WAS zich richt op het terugdringen van ongevallen ten gevolge van attractie- en speeltoestellen, door voor te schrijven dat het toestel enerzijds zelf geen aanleiding vormt voor ongevallen en anderzijds zo min mogelijk letsel veroorzaakt bij ongevallen, die voortkomen uit het gedrag van het publiek, dat niet overeenkomstig de bestemming is van het toestel, maar wel redelijkerwijs te verwachten is.”*

Even verderop staat: *“Hierbij kan aangemerkt worden dat de eisen in het WAS zich vooral richten op het terugbrengen van niet-aanvaardbare risico's aangezien het spelen op zich zal altijd enige vorm van risico met zich mee zal brengen.”*

Op 1 juli as. gaat het nieuwe Warenwetbesluit in.

Op de website van het NVWA (<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/speeltoestellen/regels-beheren-speeltoestellen>) staat hierover het volgende vermeld:

1. “Als verantwoordelijke van speeltoestellen koopt u goedgekeurde speeltoestellen. U heeft de verantwoordelijkheid dat deze speeltoestellen goed geplaatst worden met de juiste ondergrond. Goed beheer zorgt ervoor dat een veilig speeltoestel veilig blijft. Dat houdt in dat:
 - a. U een beheersplan heeft;
 - b. U de toestellen volgens dit plan regelmatig controleert;
 - c. U de toestellen goed onderhoudt;
 - d. U deze activiteiten bijhoudt in een logboek of actueel dossier.

2. Nieuw is dat beheerders van speeltoestellen zorgdragen dat een speeltoestel zodanig is geïnstalleerd, gemonteerd, gedemonteerd, beproefd, geïnspecteerd, onderhouden en van opschriften is voorzien, dat bij gebruik geen gevaar voor de gezondheid of veiligheid van personen bestaat. Dit moet ook in het actueel dossier worden gedocumenteerd.
3. Het toestel dient gecertificeerd te zijn door een AKI (zie voor de precieze tekst de website van de NVWA);
4. Er dient sprake te zijn van een veilige installatie. Een speeltoestel moet deugdelijk gemonteerd en veilig geïnstalleerd worden. Hierbij hoort ook een veilige omgeving zonder obstakels in het valgebied en een voldoende valdempende ondergrond. Dit betekent dat er geschikt bodemmateriaal met voldoende valdemping moet worden gebruikt.
5. Eisen aan de inhoud van het logboek inzake de identificatie van het speeltoestel, aantekeningen betreffende inspecties en onderhoud alsmede gegevens over ongevallen die verband houden met het toestel zoals het opgelopen letsel.

Wat verstaan we onder een ongeval?

Voor het verzekeringsrecht luidt de definitie als volgt: “Een plotseling, onverwacht, van buiten inwerkend geweld op het lichaam, waaruit rechtsreeks een medisch vast te stellen lichamelijk letsel is ontstaan of de dood tot gevolg heeft.”

Conform het begrip van het CBS luidt de definitie: “Een plotseling optredende, ongewilde en onvoorziene gebeurtenis, waarbij de inwerking van een externe oorzaak leidt tot fysiek letsel en waarbij geen sprake is van opzettelijk geweld of voedselvergiftiging.”

Wat verstaan we onder letsel?

De definitie van letsel luidt: Een beschadiging van het lichaam. Dit is niet beperkt tot zichtbare verwondingen.

Aan de hand van bovenstaande definities kunnen wij niet anders concluderen dan dat iedere kras, bult of blauwe plek dus genoteerd dient te worden in het logboek.

Staan al deze eisen, voor de gastouderopvang, in verhouding tot het doel van het WAS?

Wij vinden van niet.

Het gaat namelijk om opvang van een zeer beperkt aantal kinderen in een huiselijke omgeving (woonhuis) waarbij er geen sprake is van intensief gebruik van het speeltoestel.

Daarnaast worden dezelfde toestellen ook in privésfeer gebruikt zowel bij de gastouder thuis voor haar eigen kinderen alsmede bij de ouders thuis door de kinderen die daar wonen en eventuele buurtkinderen.

De kosten van het toestel zelf alsmede alle eisen waaraan het dient te voldoen, staan ook niet in verhouding tot de verdiensten van de gastouder. Ouders krijgen vanuit de overheid een vergoeding (Kinderopvangtoeslag) voor het gebruik maken van de gastouderopvang van € 6,85 per uur. Dit tarief bestaat uit de kosten van de gastouder alsmede de kosten voor het gastouderbureau.

Worden er door deze eisen veel ongevallen met letsel voorkomen in de gastouderopvang?

Wij hebben geen informatie waaruit blijkt dat er sprake is van veel ongevallen in de gastouderopvang met speeltoestellen. De Reikwijdtenotitie geldt vanaf 2007 en tot en met heden is er slechts sprake geweest van 1 ongeval waarbij letsel is ontstaan met melding bij de NVWA. Dit ongeval is de oorzaak van de eerder genoemde rechtszitting geweest.

Is het dan standaard onveilig bij de gastouderopvang als er een speeltoestel staat?

Nee, gastouders houden verplicht een ongevallenregistratie bij en de veiligheid wordt bekeken door de gastouder zelf, de ouders, gastouderbureau(s) en de GGD.

Kunnen de kinderen zonder toezicht gebruik maken van de speeltoestellen?

Nee, want de gastouder mag de kinderen nooit alleen laten. Er wordt dus alleen gespeeld onder toezicht.

Zijn de huidige speeltoestellen/Activity Toys, welke in de gastouderopvang gebruikt worden, onveilig?

Nee, de NVWA meldt hierover op de website het volgende: *“Speelgoed zijn artikelen voor baby’s, peuters, kleuters en kinderen tot 14 jaar om mee te spelen, ook als ze hier niet specifiek voor ontworpen zijn. Speeltoestellen voor particulier gebruik worden ook gezien als speelgoed. Voor speelgoed gelden veiligheidseisen. Speelgoed voor de groep zeer kwetsbare kinderen (baby’s en peuters) onder de 3 jaar moet aan nog strengere eisen voldoen. De NVWA onderzoekt of speelgoed veilig is en aan de eisen voldoet en of fabrikanten, importeurs en distributeurs zich houden aan de wet.”*

Tevens staat op dezelfde website vermeld dat de productveiligheid in Nederland redelijk tot goed is en dat consumenten de verantwoordelijkheid hebben om bij hun aankoop zelf op de veiligheid van producten te letten en deze veilig te gebruiken. Bedrijven dienen hen te informeren over het veilig gebruik en het belang van goed onderhoud van het product.

Is er sprake van niet-aanvaardbare risico’s doordat er, in de gastouderopvang, gebruik gemaakt wordt van consumentenspeelgoed in plaats van WAS goedgekeurde speeltoestellen en Activity Toys?

Uit bovenstaande punten komt dit niet naar voren.

Naast het proportionaliteitsbeginsel vroegen wij ons af hoe het dan met de overige zaken in de gastouderopvang geregeld is.

Zijn er voorbeelden te vinden waarbij de gastouder apart benoemd wordt en deze niet gelijkgesteld wordt aan bijvoorbeeld een kinderdagverblijf of een BSO maar er gekeken wordt naar het huiselijke karakter van de opvang?

Ja, deze zijn er.

Gastouderopvang wordt gezien als een aan huis gebonden beroep welke de woonbestemming niet aantast. Zie hiervoor ook de uitspraak van de Rechtbank Rotterdam van 19-01-2018, <https://www.recht.nl/rechtspraak/uitspraak/?ecli=ECLI:NL:RBROT:2018:435>

In de uitspraak stelt de rechter het volgende: *“In casu gaat het om opvangen van kinderen in een woonruimte, alsof de opgevangen kinderen in een ander gezin zijn. Daarmee verschilt de kinderopvang niet of nauwelijks van een gewone gezinssituatie. Woonruimte mag worden gebruikt om er te wonen met een gezin. De kinderopvang verschilt daar feitelijk niet van. Het verschil is dat er in het algemeen, maar ook in deze zaak, meer kinderen worden opgevangen dan in een gewoon gezin. Ook in een gewoon gezin kunnen veel kinderen aanwezig zijn (groot gezin of kinderen die op bezoek komen).”*

In het Praktijkboek Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) uit 2021 (uitgegeven door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) wordt de gastouderopvang apart benoemd op pagina 349/350. Hier staat vermeld dat er bij gastouderopvang sprake is van een woonfunctie waarin maximaal zes kinderen gelijktijdig worden opgevangen. Hiervoor gelden geen andere eisen dan voor een woonfunctie gelden.

Qua risico’s van brandveiligheid is er schijnbaar geen sprake van niet-aanvaardbare risico’s welke groter zijn dan een normaal gezin met kinderen in een woonhuis.

Zijn er negatieve gevolgen als er geen expliciete uitsluiting opgenomen wordt in de Reikwijdtenotitie waarbij de gastouderopvang c.q. gastouderlocatie uitgesloten wordt van het toepassingsbereik van het WAS?

Ja, deze zijn er, namelijk:

- Het aantal werkzame gastouders zal verder afnemen terwijl er al een groot tekort aan gastouders en opvangplekken is.
- De gastouders die wel werkzaam blijven, zullen het gevraagde uurtarief drastisch omhoog bijstellen om alle extra kosten te kunnen blijven betalen. Dat houdt in dat ouders geconfronteerd zullen worden met een hogere eigen bijdrage (naast de te ontvangen Kinderopvangtoeslag).
- Ouders zullen als gevolg van een hogere eigen bijdrage op zoek gaan naar andere opvangmogelijkheden. Deze zijn er niet want er is tevens een groot tekort aan medewerkers en kindplekken bij de kinderdagverblijven en BSO. De mogelijkheid bestaat dat ouders hun toevlucht zoeken in het grijze en zwarte circuit van de kinderopvang waarbij er geen kwaliteitsregels gelden en er geen toezicht is. Dit levert een groter risico op dat kinderen in een onveilige omgeving terecht komen.
- Ouders zullen daarnaast geen gebruik meer gaan maken van een gastouder aan huis daar zij dan zelf met extra hoge kosten worden opgezadeld voor de speeltoestellen conform het WAS.
- Kinderen die gebruik blijven maken van de gastouderopvang zullen tekort gedaan worden in hun cognitieve en motorische ontwikkeling daar gastouders het aantal speeltoestellen/uitdagingen zullen beperken vanwege de financiële gevolgen.
- De kwaliteit van de geboden opvang gaat hierdoor achteruit, terwijl in de sector wij juist bezig zijn met een verbetering van de kwaliteit. De gastouderopvang kan gedegradeerd worden tot een 2^e rangs opvang ten opzichte van het kinderdagverblijf en de BSO.

Warenwetbesluit kinderbedden en -boxen

Bij controle van het Warenwetbesluit kinderbedden en -boxen 2018 alsmede de Warenwetregeling nadere eisen kinderbedden en -boxen kinderopvang wordt voor de definitie van kinderopvang verwezen naar artikel 1.1 eerste lid van de Wet Kinderopvang.

Onder artikel 1.1 eerste lid van de Wet Kinderopvang wordt ook de gastouderopvang benoemd.

Ook in dit Warenwetbesluit is geen expliciete uitsluiting opgenomen voor de gastouderopvang/gastouderlocatie.

GGD-GHOR heeft in een Q&A het volgende aangegeven hierover: *“De informatie gegeven in de bestaande FAQ “Waar moet ik als toezichthouder op letten bij gebruik van (camping-) bedjes in de gastouderopvang?” kan vooralsnog worden aangehouden. Hierin staat dat bedden die gebruikt worden in de gastouderopvang moeten voldoen aan het Warenwetbesluit kinderbedden en boxen 1990, niet aan de Warenwetregeling nadere eisen kinderbedden en -boxen 2008 zoals bij de dagopvang.”*

Wij gaan er vanuit dat GGD-GHOR het besluit uit 2018 bedoeld in plaats van 2008 maar ook hier scheidt dit een probleem voor de gastouderopvang met name voor het gebruik van de campingbedjes. De Warenwetregeling uit 1990 geldt namelijk niet meer.

Mocht er iets gebeuren dan verwacht een rechter ook hier dat de gastouderopvang zich aan de geldende wet- en regelgeving houdt. Ook hier is er geen uitzondering opgenomen voor de gastouderopvang dus ook hier kunnen de consequenties voor een gastouder zeer groot zijn.

Daar bij gastouderopvang de opvang plaatsvindt vanuit een woning (woning gastouder of woning ouders) kan dit wederom voor vreemde situaties zorgen:

1. In de woning van de gastouder is vaak geen ruimte voor professionele bedden en wordt er ook gebruik gemaakt van campingbedjes. Ook dit wordt gecontroleerd door het gastouderbureau en de GGD en opgenomen in de risico-inventarisatie.
2. In de woning van de ouders zelf wordt het helemaal vreemd daar de eigen kinderen gewoon in hun eigen bed liggen. En wat als dat bed niet voldoet?

Op grond van het bovenstaande zien wij graag ook een expliciete uitsluiting opgenomen worden voor de gastouderopvang in dit Warenwetbesluit waarbij eventueel vanuit de sector, in samenwerking met GGD-GHOR, zelf afspraken worden vastgelegd waaraan de kinderbedden en -boxen in de gastouderopvang dienen te voldoen.

Tot slot.

De afgelopen jaren is er hard gewerkt, door diverse partijen in de sector en de overheid (SZW), om het vertrouwen van de gastouders in de overheid te vergroten. Om te laten zien dat gastouders een wezenlijk en belangrijk onderdeel vormen van de sector kinderopvang. Eindelijk wordt er met de gastouder gepraat in plaats van over de gastouder.

Nu blijkt dat deze zelfde overheid besluiten en regels heeft, uit 2007 maar ook 2018, waar de gastouderopvang onder valt. Deze overheid heeft geen actie ondernomen om de gastouders, gastouderbureaus of de sector hierover te informeren. Er is geen sprake geweest van voorlichting of informatieverstrekking.

De gastouders zijn aan enorme juridische en financiële risico's blootgesteld, zonder dat zij hiervan op de hoogte waren en de mogelijkheid gekregen hebben om hier iets tegen te doen. Of nog erger, er is nooit over nagedacht en/of bij stilgestaan. In de ogen van de gastouders komt het er dan op neer dat dit een bevestiging is van het feit dat ze er niet toe doen.

Stel nou dat er daadwerkelijk sprake was geweest van een ernstig ongeval met een speeltoestel en ouders hadden de betreffende gastouder hiervoor aansprakelijk gesteld?

De gevolgen waren niet te overzien geweest voor de gastouder. Letselschade- en smartengeldzaken slepen jaren voort en als een verzekeraar een claim kan afwijzen omdat een gastouder zich niet aan de geldende wet- en regelgeving heeft gehouden dan zou deze hier grif gebruik van hebben gemaakt. In Nederland hebben we een rechtsbeginsel dat luidt; "Iedere Nederlander wordt geacht de wet te kennen", wat er in het kort op neer komt dat iemand zich niet kan beroepen op zijn of haar onkunde of gebrek aan kennis bij deelname aan het sociaal verkeer.

Het vertrouwen van de gastouders in de overheid heeft hiermee een zeer grote deuk opgelopen.

Nysa is van mening dat de Rijksoverheid een eenduidig beleid voor de gastouderopvang dient te hebben. Als dit beleid over meerdere onderdelen (ministeries) is verspreid dan is het ons inziens noodzakelijk dat alle betreffende ministeries betrokken zijn om het beleid zo eenduidige en transparant mogelijk samen te stellen en tot uitvoering te brengen.

Dit draagt bij aan het beeld van een betrouwbare overheid en schept vertrouwen vanuit burgers in deze overheid. Het is vreemd en inconsistent dat het ene ministerie de gastouder gelijkstelt aan een gewoon gezin met kinderen in een woning en dat het andere ministerie aangeeft dat het tijdens de opvang om een publieke ruimte gaat waarbij zware eisen gesteld worden aan speeltoestellen.

BRANCHEORGANISATIE VOOR GASTOUDERS

Ons advies:

- Zorg dat gastouders vertrouwen blijven houden in de overheid en zich gesteund voelen door deze zelfde overheid;
- Laten wij de reeds ingeslagen weg, gastouders doen ertoe en vormen een wezenlijk en belangrijk onderdeel van de sector kinderopvang, vervolgen.
- Geef de gastouderopvang een toekomst binnen Nederland.

In onze ogen kan dit, voor dit onderdeel binnen de gastouderopvang, maar op 1 manier bereikt worden.

Door het opnemen van een expliciete uitzondering voor de gastouderopvang/gastouderlocatie in de betreffende Warenwetregelingen.

Nysa is altijd bereid een nadere toelichting te geven op deze notitie en gaat graag het gesprek aan met de betrokken ministeries.